

Ladislav Mrklas: Proč je Klaus horkým favoritem?

21.září 2007

Při hledání tzv. Antiklause pro příští volbu prezidenta padají více i méně úctyhodná jména. Padají a zase rychle odpadají. Je snad důvodem to, že současný prezident je nenahraditelný? Nebo že u nás prostě nemáme nikoho lepšího? Anebo je to všechno trochu jinak?

C je správně. Pádým důvodem vysoké favorizovanosti V.K. je pojetí prezidentského úřadu v českých zemích. Nic víc, nic méně. Toto pojetí sahá k hlubokým kořenům české státnosti, symbolizované velkými postavami na knížecím, královském a - ať chceme nebo ne - císařském stolci. Jeho pokračování představuje civilnější (opravdu civilnější?!) prezident - známý z první republiky.

Prezident republiky je v našem pojetí něčím mimořádným. Těžko říci, zda úřadem, funkcí, institucí, dědicem bájného Přemyslova stolce či takřka polobohem. V každém případě mimořádným. A vše mimořádné si žádá mimořádné. V tomto případě mimořádné osobnosti. Takové, které vybočují z davu, významně jej převyšují. Takové, které dokáží provokovat, umí si stát za svým. Jsou ochotni leccos riskovat a přinášet oběti. Ale v jistém ohledu dokáží být i patřičně konformní, nebo dokonce populističtí. Pod slupkou své filosofičnosti a intelektuálství jsou navíc velkými politickými praktiky až rutinéry. A to až takovými praktiky, že jejich politické praktiky často přesahují obecně přijímané etické normy. Chceme-li skutečně poznat, jakých praktik např. užíval první československý prezident, postačí si přečíst dva svazky skvělé práce historika Antonína Klimka s výmluvným názvem Boj o Hrad (I. a II.).

Právě takoví byli a jsou všichni skutečně demokraticky zvolení prezidenti, počínaje T. G. Masarykem, pokračující E. Benešem, E. Háchou, V. Havlem, a končíce V. Klausem. Otazník bychom snad mohli vznést jen nad Háchou, avšak pouze do určité míry, neboť i on byl v mnoha směrech mimořádný (skvělý právník, v dobré slova smyslu prvotřídní úředník, bryskní intelektuál, literát-překladatel, hluboce nábožensko-filosoficky založený člověk a přitom všem realista a praktik).

Masaryk ani Beneš nikdy neměli skutečné protikandidáty. U prvního ze jmenovaných to vyplývalo z kontextu doby a bylo to svým způsobem pochopitelné. I Benešova volba ale nakonec byla v podstatě selankou. Proč? Z naprosto stejných důvodů jako v případě Masaryka nebo nyní Klause. Neměl konkurenci. Jedinou alternativu, která by snad byla s to Beneše předčít a porazit, představoval dlouholetý agrární předák a premiér Švehla. On byl v mnoha ohledech protipólem obou představitelů "Hradu", v mnoha z nich na ně nestačil, v jiných je zase směle předčil. Kdo ví, jak by dopadla ve 30. letech prezidentská volba, kdyby byl Švehla naživu a v kondici? Historie však žádná ale nezná. A tak se prezidentem logicky stal Beneš.

Dle stejné logiky se v roce 1989 ujal prezidentského úřadu Václav Havel - symbol odporu proti komunismu. Stejně jako Masaryk dokázal i on národ sjednocovat i dělit. Dokázal mu podkuřovat i jej pobuřovat. A právě v tomto umění, které se jaksi automaticky od prezidenta v českých zemích žádá, je vedle Havla druhým mistrem Václav Klaus. Proto byl zvolen. A proto bude s vysokou měrou pravděpodobnosti zvolen znovu.

Ti, kdo si přejí, aby prezidentem byl někdo jiný než Václav Klaus, mají dvě možnosti. Výsledek obou je nejistý, anebo možná spíše takřka jistý, nicméně negativní. První je kandidatura Václav Havla. Druhou změna pojetí prezidentského úřadu. Na druhou možnost je již zaručeně pozdě. Nestihli by to jiní „kanóni“, natož pak ti, kdo s tím dnes přicházejí. S první možností, tedy návratem bývalého prezidenta, koketují hlavně sociální demokraté. Až dosud ji však odmítal její hlavní protagonista - tedy exprezident Havel. Při popularitě současného prezidenta není divu. Proč by se měl pouštět do předem prohraných bitev?

Ona druhá možnost, tedy proměna vnímání Pražského Hradu jako sídla republikánského monarchy, nicméně stojí za delší úvahu. Už proto, že se jinak nejpozději za pět let ocitneme v daleko složitější situaci. Tuto diskusi si ale nechme třeba na příště...

Pro tuto chvíli jen zrekapitulujme, že Václav Klaus je horkým favoritem proto, že si právě takového prezidenta ve skrytu duše přejí i mnozí z jeho největších odpůrců. A právě v tom je zakopán pes!

Článek byl publikován na blogu Aktuálně.cz. Najdete jej [zde](#).

21.09.2007

www.aktualne.cz